

Európska komisia zverejnila návrh rozpočtu EÚ na rok 2018

Odbor európskych politík | Andrej Šimo, Mária Laštíková, Michal Demo | Bratislava | 30.5.2017

Európska komisia (EK) 30. 5. zverejnila návrh rozpočtu EÚ na rok 2018 – posledný, na ktorom sa bude plne podieľať aj Veľká Británia (VB). Oproti roku 2017 odhaduje EK zrýchlenie využívania eurofondov, čo sa prejaví aj na celkovom objeme rozpočtu, ktorý by mal v porovnaní s aktuálnym rokom vzrásť o 8,1 %.

Týmto návrhom sa odštartujú intenzívne rokovania medzi Komisiou, členskými štátmi EÚ a Európskym parlamentom, pričom konečná dohoda sa očakáva až v novembri. Čo konkrétne ale znamená návrh EK pre Slovensko? Ako plánuje EK rozdeliť financie medzi tradičné politiky a aktuálne výzvy? Kto bude financovať tento rozpočet?

Viac prostriedkov na investície

EK plánuje v roku 2018 uzavrieť kontrakty (záväzky rozpočtu EÚ) vo výške 160,6 mld. EUR, čo oproti roku 2017 predstavuje nárast o 2,2 mld. EUR, resp. 1,4 %. Aj v prípade reálne vyplatených prostriedkov (platby rozpočtu EÚ) očakáva EK nárast, a to z úrovne 134,5 mld. EUR až na 145,4 mld. EUR (nárast o 8,1 %).

- Za najväčšieho skokana možno považovať politiku súdržnosti (podpora menej vyspelých regiónov a členských štátov EÚ). Najmä z dôvodu očakávaného zrýchlenia využívania eurofondov z aktuálneho programového obdobia pre roky 2014 až 2020 sa očakáva nárast až o 9,6 mld. EUR (25,7 %). Pre Slovensko to znamená, že v rozpočte EÚ bude podľa návrhu EK dostatok prostriedkov na financovanie rôznych investičných projektov naprieč celou EÚ, vrátane slovenských projektov.
- Poľnohospodárska politika EÚ (najmä platby farmárom a rozvoj vidieka) zaznamenala medziročný nárast o 2,6 %.
- Oproti roku 2017 došlo k poklesu výdavkov súvisiacich s migráciou. Hoci ide najmä o štatistický efekt (výdavky v tejto oblasti boli v roku 2017 mimoriadne vysoké), čiastočne je pokles spôsobený aj meškaním v predošlých opatreniach (relokácia migrantov). Na druhej strane došlo k posilneniu agentúr EÚ v oblasti ochrany vonkajších hraníc a vnútornej bezpečnosti.
- V rozpočte EÚ na rok 2018 bude podľa EK dostatok prostriedkov aj na populárne programy EÚ ako sú Erasmus+ (nárast o 13,1 %) resp. veda a výskum (nárast o 6,4 %).

Celkovo sa rozpočet zameriava na 2 priority – podporu rastu a migráciu + bezpečnosť, pričom nedochádza k ich vzájomnému súpereniu. Tradičné politiky EÚ (regionálna a poľnohospodárska politika) nateraz nie sú vytláčané financovaním nových výziev (migrácia, bezpečnosť). V tabuľke uvádzame prehľad návrhu EK za všetky výdavkové kapitoly rozpočtu EÚ.

Popis		Rozpočet EÚ na rok 2017		Návrh (EK) rozpočtu EÚ na rok 2018		Rozdiel (2018/2017)	
		záväzky	platby	záväzky	platby	záväzky	platby
(mil. EUR)							
1	Inteligentný a inkluzívny rast	75 398,75	56 521,76	77 249,18	66 845,87	2,5%	18,3%
1A	Konkurencieschopnosť pre rast a zamestnanosť	21 312,16	19 320,94	21 841,30	20 082,40	2,5%	3,9%
1B	Hospodárska, sociálna a teritoriálna súdržnosť	54 086,60	37 200,82	55 407,88	46 763,47	2,4%	25,7%
2	Trvalo udržateľný rast: prírodné zdroje	58 584,44	54 913,97	59 553,52	56 359,79	1,7%	2,6%
3	Bezpečnosť a občianstvo	4 284,03	3 786,96	3 473,06	2 963,85	-18,9%	-21,7%
4	Globálna Európa	10 162,12	9 483,08	9 593,05	8 951,05	-5,6%	-5,6%
5	Administratíva	9 394,51	9 394,60	9 682,40	9 684,95	3,1%	3,1%
	Iné špeciálne nástroje	604,33	460,40	1 090,90	619,60	80,5%	34,6%
Spolu		158 428,19	134 490,37	160 642,10	145 425,11	1,4%	8,1%

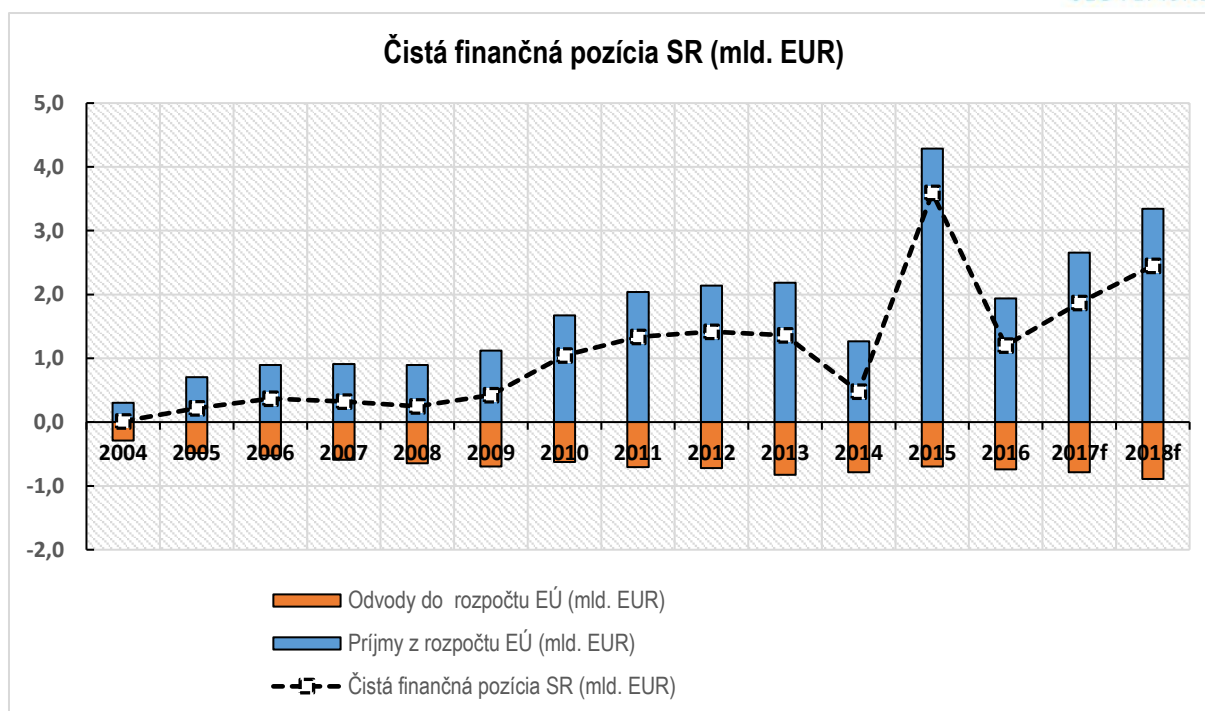
Zdroj: EK

Nemecko, Francúzsko a Taliansko medzi najväčšími prispievateľmi, poslednýkrát aj Veľká Británia

Výdavky rozpočtu EÚ predstavujú len jednu stranu mince. Pre pochopenie dynamiky ďalších rokovaní k návrhu EK je rovnako dôležité pozrieť sa na jeho príjmovú časť. Príjmy rozpočtu EÚ z veľkej časti (87 %) tvoria príspevky z národných rozpočtov členských štátov a z menšej časti (13 %) príjmy z výberu cla resp. iné príjmy (pokuty za porušovanie hospodárskej súťaže, napr. aktuálne medializovaná pokuta EK voči Facebook-u). Do spoločného rozpočtu aj v roku 2018 prispievajú najviac Nemecko, Francúzsko, VB a Taliansko. Treba však pripomenúť, že rok 2018 bude výnimočný tým, že pôjde o posledný rozpočet EÚ, na ktorom sa bude plne podieľať aj VB. Po vypršaní dvojročnej lehoty po aktivovaní čl. 50 zo strany VB, t.j. po 29. 3. 2019, sa zastavia príspevky VB do rozpočtu EÚ. Rôzne scenáre ako sa s touto situáciou vysporiada EÚ sme analyzovali v predošlom [komentári](#).

Slovensko stále dostáva viac, ako prispieva

Rok 2018 bude predstavovať rok, v ktorom aj Slovensko prispieje viac. V roku 2018 sa nezvýši len objem rozpočtu, ale aj podiel SR na jeho financovaní. Keďže sa prostredníctvom rýchlejšieho hospodárskeho rastu zvyšuje váha SR na celkovom európskom hospodárstve, zvyšuje sa aj podiel SR na financovaní rozpočtu EÚ. Odvody SR predstavujú menej ako 1 % všetkých národných príspevkov ČŠ EÚ – konkrétne 0,57 %. To znamená, že z každej miliardy výdavkov rozpočtu EÚ financuje SR 57 miliónov EUR. V konečnom dôsledku to znamená, že SR by mala v roku 2018 prispieť sumou 820 mil. EUR, táto suma je ale stále výrazne nižšia ako odhadované príjmy SR z rozpočtu EÚ za rok 2018. Aj v roku 2018 bude SR čistým príjemcom z rozpočtu EÚ a celková čistá finančná pozícia SR voči rozpočtu EÚ od vstupu SR do EÚ by mala presiahnuť 15 mld. EUR.

Zdroj: EK, MF SR

Ďalšie kroky – členské štáty a Európsky parlament do konca roka rozhodnú o konečnej podobe

Návrh rozpočtu EÚ, s ktorým prišla EK je prvým krokom v procese prijímania budúročného európskeho rozpočtu. Návrh bude ďalej prerokovaný členskými štátmi v Rade EÚ ako aj poslancami Európskeho parlamentu a sú to tieto dve inštitúcie, ktoré sa na finálnej podobe rozpočtu EÚ musia dohodnúť. Najväčší prispievatelia do rozpočtu (Nemecko, Francúzsko, VB, Holandsko...) budú určite tlačiť na zefektívnenie a zoštíhlenie výdavkov. Na druhej strane Slovensko, s podporou ostatných, tzv. kohéznych krajín¹, ako aj s podporou štandardných frakcií Európskeho parlamentu² bude obhajovať návrh Komisie, resp. žiadať jeho navýšenie. Konečná podoba budúročného rozpočtu EÚ sa napriek tlaku čistých prispievateľov na jeho zoškrtanie pravdepodobne nebude veľmi odlišovať od aktuálneho návrhu EK.

¹ najmä Poľsko, Maďarsko, ČR, Španielsko, Portugalsko, Taliansko, Grécko, Pobaltie

² ľudovci, socialisti, liberáli, zelení